"Жұмсалған мал азығы туралы есеп" 10-аш статистикалық нысанын толтыру жөніндегі нұсқаулық

Инструкция по заполнению статистической формы 10-сх «Отчет о расходе кормов»

1. Статистикалық байқаудың мақсаты Осы нысанды байқаудың мақсаты жұмсалған мал азығы туралы мәлімет жинау. **2. Респонденттер тобы** Осы нысанды негізгі немесе қосалқы экономикалық қызмет түрлері «Мал шаруашылығы» боп табылатын жұмыс істейтіндердің санына байланыссыз барлық заңды тұлғалар мен олардын құрылым бөлімшелері және қызметкерлерінің саны 50-ден асатын шаруа (фермер) қожалықтары табыс етеді. **3. Әдіснамалық түсініктемелер** Бұл нысанда жыл бойы шығындалған мал азығы мал түліктері мен топтары бойынша жемдік бірлікке келтіріліп есептеледі. Мал азығының нақты салмағын жемдік бірлікке келтіру үшін шаруашылықтағы малд мен құстың топтарына шығындалған мал азығының әрбір түрінің нақты салмақтарын алдын-ала жемдік бірлікке келтіріп, сонан соң жиынтығын мал азығының түрі бойынша 1 бағанға енгізу қажет. Мал азығының нақты салмағын жемдік бірлікке келтіру үшін мал азығының коректілік нормативтерін пайдалану керек. Құнарландырылған азықтарға құрамында нәрлі заттары көп азықтар жатады. Соның ішінде ғылыми негізделген ереже бойынша жасалған азықтық заттардың біркелкі қоспалары – құрама жемдер бөлінеді. Олардың құрамының негізін микрокомпоненттермен (витаминдермен, ферменттермен, микроэлементтермен, антибиотиктермен) байытылған өңделген дәнді және денді бұршақ тектес дақылдар құрайды. Құнарсыз мал азығына құрғақ шөп, сабан, т.б., ал шырынды азыққа пішендеме, сүрлем, мал азықтық тамыржемістілер жатады. Жайылымдық мал азығының жұмсалуы әр түрлі малға белгіленген мөлшер бойынша есептеледі. 1 бөлімде бос жолдарда өзге де малға жұмсалған мал азығы көрсетіледі.	**1. Цель статистического наблюдения** Целью наблюдения данной формы является сбор данных о расходе кормов. **2. Круг респондентов** Указанную форму заполняют и представляют в территориальные статистические органы все юридические лица и их структурные подразделения независимо от численности работающих и крестьянские (фермерские) хозяйства с численностью работающих свыше 50 человек с основным или неосновным видами экономической деятельности «Животноводство» **3. Методологические пояснения** В данной форме учитывается весь расход кормов за год по видам кормов и по группам скота в пересчете на кормовые единицы. Для перевода физической массы кормов в кормовые единицы необходимо предварительно перевести в кормовые единицы физический вес каждого вида кормов, израсходованного в хозяйстве по группам скота и птицы, а затем сумму кормовых единиц по видам кормов внести в графу 1. Для перевода физической массы кормов в кормовые единицы следует пользоваться нормативами питательности кормов. К концентрированным кормам относятся корма с высоким содержанием питательных веществ. В том числе выделяются комбикорма – однородные смеси разных кормовых средств по научно обоснованным рецептам. Их основными компонентами являются зерновые и зернобобовые культуры в переработанном виде, обогащенные микрокомпонентами (витаминами, ферментами, аминокислотами, микроэлементами, антибиотиками). К грубым кормам относятся сено, солома и др., а к сочным – сенаж, силос, кормовые корнеплоды. Расход пастбищных кормов высчитывается исходя из норм расхода, определенных на каждый вид скота. По свободным строкам в разделе 1 показывается расход кормов по прочим животным.